

iDusidusi ni iVola ni Soqoni ni Bula vaKarisito kei na Cakacaka Vakaitalatala

NOVEBA 1-7

IYAU MAI NA VOSA NI KALOU | JOSUA 18-19

“Wasea Vakavuku o Jiova na Qele”

it-1 359 ¶1

iYalayala ni Vanua

Kena irairai ni yavutaki ena rua na ka na kena wasei na vanua vei ira na yavusa: na macala ni vakawirimadigi kei na levu ni yavusa. Na madigi ena yavutaki ena vanua e tiko kina na ivotavota yadua ni yavusa, me kilai kina na ivotavota ni dua na iwasewase se dua tale na vanua me vaka na Vualiku se Ceva, Tokalau se Ra, kei na kena veibaravi, se ulunivanua. Na madigi e lewa sara ga mai o Jiova mera kua kina ni veivuvutaki se veiba na yavusa. (Vvb 16:33) Qori na sala ena dusimaki ira tale ga kina o Jiova ena ka era cakava me salavata kei na parofisai uqeti vakalou i koya na peteriaki o Jekope ni sa voleka tu mate e tukuni ena Vakatekivu 49:1-33.

it-1 1200 ¶1

iVotavota

iVotavota ni qele. Na nodra ivotovota na luvei Isireli e solia sara ga vei ira o Jiova, e tukuna vei Mosese na iyalayala ni vanua. (Tvl 34:1-12; Jos 1:4) O Mosese e solia vei ira na luvei Kata, ira na luvei Rupe-ni, kei na veimama ni yavusa i Manasa na nodra ivotavota ni vanua. (Tvl 32:33; Jos 14:3) O ira na vo ni yavusa era taura na nodra ivotavota ni qele ena veidusimaki i Josua kei Eliesa. (Jos 14:1, 2) Ni salavata kei na parofisai i Jekope ena Vakatekivu 49:5, 7, e dua ga na nodrau ivotavota o Simioni kei Livai, e sega ni rau yadua. Na

vanua nei Simioni e wili kina na qele (kei na koro tiko vakatikitiki) ena loma ni vanua nei Juta (Jos 19:1-9), ia o Livai e soli vua e 48 na koro ena vanua tauoko o Isireli. Nira lesi na Livai mera veiqravi tabu ena valelaca ni veitavaki, e tukuna o Jiova ni o koya ga e nodra ivotavota. E soli vei ira na ikatini me nodra ivotavota, me idole ni nodra veiqravi. (Tvl 18:20, 21; 35:6, 7) Era lesi na veivuvale mera veiqravi ena yalava ni nodra yavusa. Nira sa lewe levu tiko ga na vuvale, sa na wasei tale ga vakalalai na ivotavota vei ira na luedra tagane.

it-1 359 ¶2

iYalayala

Ni lesi na iyalayala ni vanua ni dua na yavusa ni oti na vakawirimadigi, sa na qai vakatau kina na levu ni vanua me wasei vei ira na dui yavusa. “Moni vota na vanua ena vakawirimadigi ena kedra maliwa na nomuni vuvale. Moni vakalevutaka na nodra ivotavota na iwasewase lelevu, moni vakalailaitaka na nodra ivotavota na iwasewase lalai. Ena vakatau ena vakawirimadigi na nodra ivotavota na tamata yadua.” (Tvl 33:54) Ena sega ni veisautaki na iyalayala ni vanua e lesi ni sa oti na vakawirimadigi, ia ena rawa ni veisau me vakatau ena levu ni ivotavota. Gauna e laurai kina ni sa rui levu na nodra iwasewase ni vanua na Juta, sa qai vakalailaitaki ni wasei ena yavusa o Simioni.—Jos 19:9.

Vakekeli ena Vosa ni Kalou

it-1 359 ¶5

iYalayala

Na kena wasei na vanua ena Ra kei Joritani e vakadeitaki kina se volai na ivotavota i Juta (Jos 15:1-63), Josefa (Ifireimi) (Jos 16:

1-10), kei na veimama ni yavusa na Manasa mera tiko ena Ra ni Joritani (Jos 17:1-13). Oti qori kena irairai ni cegu tu na wase-wasei ni qele nira toki na keba ni Isireli mai Kilikali i Sailo. (Jos 14:6; 18:1) E sega ni tukuni na balavu ni gauna qori, ia e qai vunauci ira na vo ni vitu na yavusa o Josua nira lokuyara mera tawana na nodra ivotavota. (Jos 18:2, 3) E levu na ivakamacala e tukuni ni vakavuna nodra lokuyara na vo ni vitu na yavusa qo, era kaya eso na dauni-vakamacala ni sa rui levu tale na itokinivalu, era sega tale ga ni lomaleqataki ira na kai Kenani ni rawa nira kabakoro yani. Qori e rairai vakavuna nodra lokuyara mera lai tawana kina vakatotolo na nodra ivotavota ni vanua. Nira sega ni via lai sotavi ira na meca kaukaua, e rairai vakavuna nodra vakaberabera tiko. (Jos 13:1-7) Kena ikuri, na nodra kila tiko ni levu sara na iwasewase ni Vanua Yalataki mai na kena sa votai tu vei ira.

NOVEBA 8-14

Vakekeli ena Vosa ni Kalou

it-1 402 ¶3

Kenani

Era dro bulu e levu na kai Kenani ra qai sega ni vakamalumalumutaki, ia e rawa tiko ga ni tukuni ni “solia . . . o Jiova vei ira na Isireli na vanua tauoko e bubuluitaka me solia vei ira na tukadra,” e “vakacegui ira tale ga . . . ena yasana kece” qai “sega ni daro na vosa ni yalayala vinaka kece e yalataka o Jiova ena vuuale ni Isireli, e dina kece.” (Jos 21:43-45) Era rere na meca ena vanua tauoko o Isireli, e laurai tale ga nira sega ni vakavuleqa vei ira. Sa tukuna oti tu o Jiova ni na cemuri ira tani “vakalalai” na kai Kenani,

me kua ni tubu na kedra iwiliwili na manumanu kila ke lala vakasauri na vanua. (Ly 23:29, 30; Vkr 7:22) E kaukaua na nodra iyaragi ni ivalu na kai Kenani, okati kina na qiqinivalu e vakaisele takelo. Ke ra sega ni tawana rawa na Isireli e dua na vanua, me kua nibeitaki o Jiova ni sega ni vakayacora na ka e yalataka. (Jos 17:16-18; Dvl 4:13) E laurai na kedra itukutuku nira vakadrukai sara ga na Isireli nira “sega ni yalodina.”—Tvl 14:44, 45; Jos 7:1-12.

NOVEBA 15-21

IYAU MAI NA VOSA NI KALOU | JOSUA 23-24

“iOtioti ni Veivakadreti i Josua ina Matanitu”

it-1 75

Veiyalayalati

E duatani na ituvaki nira sa butuka na Isireli na Vanua Yalataki o Kenani. Sa solia tu na Kalou Cecere Duadua vei ira na Isireli na vanua qori me vaka e yalataka vei ira na tukadra. Era sega ni curu kina mera vulagi, e vakatabuya gona o Jiova mera veiyalayalati kei ira na veivanua qaravi kalou lasu. (Ly 23:31-33; 34:11-16) Mera muria ga na lawa ni Kalou kei na nona ivakaro, mera kua ni muri ira na veimatanitu era vakarau vakasavi. (Vns 18:3, 4; 20:22-24) Era vaka-roti sara ga mera kua ni bukia na isema ni vakawati kei ira na veimatanitu. Ke ra caka-va qori era na vakawatitaki ira na yalewa era qaravi kalou lasu, era veimaliwai kei ira na wekadra ra qai muria na ivakarau ni lotu lasu kei na kena ivalavala, e rawa nira vukitani se vakaleqai kina.—Vkr 7:2-4; Ly 34:16; Jos 23:12, 13.

TISEBA 13-19

Vakekeli ena Vosa ni Kalou

it-1 753 ¶1

Jefica

E vinaka na inaki i Kitioni me marautaka na qaqia e solia o Jiova vei Isireli me vaka-lagilagia kina na nona Kalou, ia na efoti "e vaka na dai vei Kitioni kei ira na nona vuvale," nira sa sokaloutaka tale na Isireli mera saqamua kina vakayalo. (Dvl 8:27) A sega ga ni tukuni ena iVolatabu ni a sokalou kina o Kitioni. Oya na vuna e cavuti koya kina na yapositolo o Paula me dua vei ira na "ivakadinadina era vaka na o," nira lotu vaKarisito yalodina ena gauna e liu. —Ipe 11:32; 12:1.

TISEBA 20-26

IYAU MAI NA VOSA NI KALOU | DAUVEI-LEWAI 10-12

"E Vakaliuci Jiova o Jefica"

it-2 27 ¶2

Jefica

E vakaraitaka o Jefica ena nona veiliutaki ni dau totolo na nona yavala. E vakau ituku-tuku vua na tui Amoni ni cala nona valuta na nodra vanua na Isireli. E kaya na tui ni o Isireli ga e taura na nodra vanua na Amoni. (Dvl 11:12, 13) E vakaraitaka o Jefica ni kila vinaka na itukutuku makawa, vakabibi na ka e cakava na Kalou vei ira na nona tamata, e sega ni turaga voravora se dauvala leca-ika. E vakacala na nodra ile na kai Amoni ni tukuna (1) nira sega sara ga ni cakava qori na Isireli vei ira na Amoni, Moapi, se Itomi (Dvl 11:14-18; Vkr 2:9, 19, 37; 2Ve 20: 10, 11); (2) era sega ni tawana na Amoni na vanua e veiletitaki tiko ena gauna era ravu-

ravu tiko kina na Isireli, nira se taukena tiko na Amoraiti ena vanua o Kenani a solia na Kalou vua na nodra tui o Sioni, kei na nona vanua e ligadra na Isireli; (3) era sega ni taura lesu na kai Amoni na qele qori vei ira na Isireli ena 300 na yabaki sa otu; koya gona na cava mera qai veiletitaka kina qo? —Dvl 11:19-27.

it-2 27 ¶3

Jefica

E vakaraitaka sara ga vakadodonu o Jefica na ka e sagai tiko me vakabitaki me bale-ta na sokalou. E tukuna ni Kalou o Jiova e solia na vanua vei ira na Isireli, ya na vuna era na sega kina ni solia vei ira na qaravi kalou lasu. E vakatokai Kimosi me nodra kalou na Amoni. Era nanuma eso ni cala qo. Ia e nodra kalou na Amoni o Milikomi, o Kimosi e nodra kalou na Moapi. O rau na matanitu qo erau qarava e levu na kalou. E cala mada ga o Solomoni ni vakadonuya me sokaloutaki o Kimosi e Isireli ena vuku ni nona vakawatitaki ira na yalewa tani. (Dvl 11:24; 1Tu 11:1, 7, 8, 33; 2Tu 23:13) Kena ikuri era kaya eso na vuku ni o "Kimosi" e rairai kena ibalebale "Vakamalumalumutaka, Valuta." (Raica Gesenius's *Hebrew and Chaldee Lexicon*, vakadewatako o S. Tregelles, 1901, t. 401.) De dua e tukuna o Jefica nira kaya na Amoni ni kalou qo e vakavuna nodra "vakamalumalumutaka" se 'valuti' ira eso tale qai solia vei ira na vanua.

Vakekeli ena Vosa ni Kalou

it-2 26

Jefica

E Segu ni Luvenisala o Jefica. Na tinai Jefica e "saqamua," ia e sega ni kena ibale-bale ni a sucu ena vuku ni saqamua i tinana se me Luvenisala. A saqamua **tu e liu** o

tinana ni bera ni mai dua vei ira na wati Kiliati, me vakataki Reapi ga ni bera ni vaka-watitaki Salimoni. (Dvl 11:1; Jos 2:1; Mac 1:5) E vakadinadinataki ni sega ni luvenisala o Jefica nira saga na tacina vakacabecabe mera cemuri koya me kua ni vakaivota-vota. (Dvl 11:2) Kena ikuri, o Jefica e qai nodra iliuliu e Kiliati (era rairai dau vaka-liuci tu kina na tacina vakacabecabe). (Dvl 11:11) E dau vakacaboisoro tale ga vua na Kalou ena valeniveitavaki. (Dvl 11:30, 31) Ena sega sara ga ni vakadonui me cakava qori e dua na luvenisala, ni vakamatatataki tu ena Lawa: “Me kua ni lewena na ivavako i Jiova e dua na luvenisala. Ena sega mada ga ni lewena na ivavakoso i Jiova e dua na nona kawa me yacova na ikatini ni itabatamata.”—Vkr 23:2.

